

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poduredništvo:
Trst, Vico delle Rose št. 7

Cena: Posamezna št. L 30
Naročnina: Mesečno L 130
Za inozemstvo: Mesečno L 210
Poštno ček. račun: št. 24/12410

Leto VIII. - Štev. 47

Gorica - 22. novembra 1956 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Slovenskim volivcem na Goriškem

Razpisane so volitve v deželni svet in v občinske svete na Goriškem. Vršile se bodo 16. decembra.

Slovenska demokratska zveza sporoča slovenskim volivcem, da nastopi pri teh volitvah s slovenskimi listami, ki bodo nosile naš stari znak lipovo vejico.

Naš program odgovarja dejanskim potrebam slovenskega ljudstva na Goriškem ter obsega politične, kulturne, gospodarske, socialne in moralne zahteve.

POLITIČNE ZAHTEVE

Slovenska demokratska zveza se od svoje ustanovitve dalje bori za zaščito slovenske manjšine v Italiji, katero predpisuje 6. člen republiške ustave. Že leta 1947 je poslala na ustavodajno skupščino in na vlado spomenico, v kateri je zahtevala deželno avtonomijo s posebnim statutom, ki naj bi zajamčil spoštovanje pravic slovenskega ljudstva v Italiji.

Deželno avtonomijo s posebnim statutom za Furlanijo in Julijsko krajino je ustavodajna skupščina res sprejela v 116. členu ustave. Obžalujemo pa, da avtonomija pod pritiskom Slovencev nasprotnih sil ni stopila v veljavo in življenje. Danes pa se za to posebno avtonomijo, ki bi prinesla naši deželi znatne gospodarske koristi, potegujejo že tudi skoraj vse italijanske stranke, med njimi v prvi vrsti demokristjani in komunisti.

Zaščita slovenske manjšine v Italiji, določena v že omenjenem 6. členu ustave, bi se morala izpeljati s posebnim ustavnim zakonom. Slovenska demokratska zveza je v tem pogledu poslala v smislu 50. člena ustave na poslansko zbornico in na senat dve peticiji, v katerih je zahtevala, naj se pospeši obravnava in izglasovanje ustavnega zaščitnega zakona za Slovence. Ti dve peticiji sta bili poslani 15. decembra 1949 in 12. februarja 1955.

Enega izmed učinkov teh vztrajnih nastopov Slovenske demokratske zveze vidimo v dejstvu, da se je vlada resno začela baviti z vprašanjem zakonite ureditve slovenskih šol na Goriškem in Tržaškem. Slovenska demokratska zveza v Gorici je skupaj s Slovensko katoliško skupnostjo v Trstu in Slovensko demokratsko zvezo v Trstu storila vse, da bi bil zakon za slovenske šole pravičen in zadovoljiv.

Slovenska demokratska zveza se je obrnila tudi na gospoda predsednika republike ter mu predložila upravičene želje Slovencev po zakoniti zaščiti njihove narodne samobitnosti in njihovega narodnega značaja.

KULTURA

Slovenci v Italiji zahtevamo, da bodo naše šole popolnoma enakopravne z italijanskimi, da bodo opremljene z vsem potrebnim materialom, to je s knjižnicami in drugimi učnimi pripomočki in da ne bodo v ničemer zapostavljene.

Zahtevamo pa tudi, da pristojna oblast prepreči vsako, tudi posredno gonjo proti njim in da po potrebi kazensko preganja vsakogar, ki bi pisal ali drugače rovaril proti obstoju slovenskih šol in proti kulturnemu življenju Slovencev. Vlada naj slovenskih kulturnih predstav ne ovira. Zlasti pa naj ne zahteva dobesednih prevodov odrskih del za predhodno cenzuro, katere ni nikjer drugod v Italiji. S takimi zahtevami oblast skoraj onemogočuje razvoj prosvete med slovenskim ljudstvom v manjših krajih na deželi, namesto da bi ta razvoj pospeševala.

Po prvi svetovni vojni so bili slovenski visokošolci, vpisani na italijanskih univerzah, oproščeni vseh taks. Ta olajšava naj se zopet dovoli našim dijakom, ki izhajajo po veliki večini iz kmečkih in delavskih družin.

GOSPODARSTVO

Z ozirom na velik odstotek brezposelnih v goriški pokrajini zahteva Slovenska demokratska zveza, naj se deželna avtonomija s posebnim statutom takoj uresniči in izpelje. Avtonomija bo nudila velike gospodarske ugodnosti. Prav zaradi takih ugodnosti dobro uspevajo deželne avtonomije na Siciliji, Sardiniji, v Dolini Aosta in na Južnem Tirolskem.

Ce dobimo posebno avtonomijo, utegne ostati v naši deželi do devet desetih vseh davkov in taks; to je nekaj milijard lir, ki bi lahko služile za javna dela. Tako bi zaposlile delavnih sil polagoma rasla in brezposelnost bi v enaki meri padala.

Slovenska demokratska zveza se bo potegovala, da vlada da slovenskim občinam denarno podporo za kritje morebitnega proračunskega primanjkljaja, dokler se občinski proračuni ne uravnovesijo, kar upamo, da se bo zgodilo v doglednem času.

Pravično bi bilo, da bi bila pri dobičku od prostega pasu udeležena sorazmerno s številom prebivalstva tudi sovojenjska občina, ki leži prav v začrtanem prostem pasu.

SOCIALNE IN MORALNE TOČKE

Slovenci v Italiji imamo kot državljani pravico do vse socialne pomoči, ki se nam mora priznati in nuditi v okviru naše narodne skupnosti in državljske dostojanstvenosti ter tudi na podlagi 3. člena ustave, ki določa, da imajo enako socialno dostojanstvenost vsi državljani ne glede na plemo, jezik, vero, politično pripadnost ter socialni položaj.

Po istem 3. členu ustave ima država nalogo, da odstrani vse ovire gospodarskega in socialnega značaja, ki omejujejo svobodo in enakopravnost državljanov ter preprečujejo popolni razvoj človeške osebnosti.

Zato zahtevamo, da imajo naši otroci svoje posebne počitniške kolonije, ločene od italijanskih, ker imajo pravico do popolnega razvoja svoje osebnosti.

Ne razumemo, zakaj se našim malčkom že v vrtcih sili italijanščina, ko pa obratno italijanskim otrok nihče ne sili, da se uče slovenščine.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Enoten odpor Madžarov

Vojaški nastopi na Madžarskem so povsem prenehali. Sovjetska premoč je strla oboroženi odpor madžarskih revolucionarjev. Vendar pa Sovjeti in Kadar niso zmagali. Madžarsko ljudstvo je ostalo enotno v boju proti Sovjetom in domačim komunistom. Boj se je prenesel z vojaškega na politično in socialno področje. Razna gibanja, ki so sodelovala pri revoluciji, imajo svoje odhore, ki so se odločili za stavko, dokler ne bo Kadar sprejel njihovih osnovnih zahtev, ki so odhod Sovjetov, svobodne volitve z udeležbo več strank, nevtralnost Madžarske in povratak Nagy-a na oblast. Ko to pišemo, je Nagy še vedno na jugoslovanskem poslanstvu v Budimpešti, kamor se je zatekel, ko so sovjetski tanki napadli Budimpešto.

Kadar se je dolgo pogajal z budimpeštanskim Delavskim svetom za prenehanje stavke. Ko je delavcem obljubil delno izpolnitev njegovih zahtev, so ti pristali, da se začasno vrnejo na delo, da bi preskrbeli najnujnejše potrebščine prebivalstvu v prestolnici. Vendar pa se zdi, da vsi delavci niso ubogali poziva Delavskega sveta in še stavekajo. Sovjetski vojski lovijo delavce po mestu in jih s silo priganjajo na delo. Polovili so tudi na tisoče mlajših revolucionarjev, ki jih odvajaajo v zaplombiranih živinskih vagonih v Sovjetsko zvezo, kjer jih bodo uporabili za prisilne delavce. Ves omikani svet proti temu protestira in obdoljuje sovjetsko vlado rododora, to je zločina, ki so ga obsodili Združeni narodi.

Madžarsko ljudstvo je v svojem

boju zelo enotno. Prav ta enotnost je vzrok, da tudi groba sovjetska sila nič ne zaleže. Kadar je popolnoma osamljen, ker mu ljudstvo ne zaupa. Podpirajo ga le sovjetski bajoneti. Opazovalci pravijo, da bo moral popustiti. V vlado vabi baje predstavnike nekomun. strank, ki pa stavijo take pogoje, da jih Kadar vsaj doslej ni mogel sprejeti. Moskva se bo morala odločiti, da preko Kadarja sama vlada na Madžarskem s silo, ali pa bo morala ustreči zahtevam po širši narodni vladi ter po umaknitvi svojega vojaštva iz Madžarske. Druga možnost je sprico sedanjih razmer skoro izključena.

Marsikdo se čudi, kako so mogli Madžari tako uspešno in pogumno nastopiti proti lastnim in tujim komunističnim zatiralcem. Njihov nastop so omogočila tri dejstva: 1. madžarska moška sila je bila neokrnjena. Oni niso krvaveli ne med vojno, ne med nemško okupacijo in niso imeli človeških izgub niti zadnja leta med sovjetsko okupacijo. Nekatere druge podložniške in komunistične države pa so obratno v teh časih zelo izkrmavale in zato nimajo ljudi, ki bi bili zmogni in voljni za oborožen odpor proti komunizmu. 2. Madžari so narodnostno enotni, nimajo notranjih razprtij in domačih ali tujerodnih skupin, ki bi stremele po razkosanju države. Tretji razlog pa je, da Madžari brez razlike sovražijo Sovjete in komuniste, v katerem vidijo močan izraz slovanstva, čeprav to ne drži. Ti trije razlogi so torej omogočili, da se je iskra, ki se je vnela v Budimpešti, razplamtela v orjaški požar.

Tito in Madžarska

Tito je imel v Pulju dolg govor o dogodkih na Madžarskem. V njem je skušal opravičiti politiko Jugoslavije sprico zadnjih dogodkov. Otepal se je očitkov, da bi bili jugoslovanski komunisti krivi za vretje na Poljskem in Madžarskem. Zavzel se je za Gomulko. Priznal je tudi, da je bil vsaj sprva upor na Madžarskem upravičen ter je obsodil prvo sovjetsko vmešavanje v budimpeštanske dogodke. Rekel je, da je takrat poklical Sovjete na pomoč Geroe. Odobril pa je drugi sovjetski napad na Madžarsko, ako bo pripomogel, da se bo ohranil tam komunizem. V svojem govoru je tudi priznal, da sta v Kremlju dve struji. Prva se zavzema za komunistično demokratizacijo. V njej so Hruščev, Mikojan, Bulganin in Kaganovič. Proti njej je struja trdih stalinovcev, ki jo vodi Molotov. Na njegovi strani so še Suslov, Žukov, Konjev in nekateri drugi. Malenkoy naj bi bil nekje na sredi. Tito je dalje povedal, da so na stalinovski liniji albanski, češkoslovaški, bolgarski in romunski komunisti, proti pa Gomulka in Kadarjeva vlada na Madžarskem. Zahodni opazovalci menijo, da je hotel Tito s svojim govorom podpreti Hruščeva in njegovo strujo ter Gomulko, ki je bil takrat ravno na razgovorih s sovjetskimi komunisti v Moskvi.

Iz Titovega govora je razvidno, da je svetovni komunizem dejansko v krizi in da ga čakajo težki časi. Optimisti so prepričani, da je dosegel višek in se bo zdaj pričela njegova pot navzdol. Pesimisti pa so mnenja, da bo ta razvoj zelo počasen. Po njihovem mnenju sta nastali res dve struji, od katerih bo ena ali druga prej ali slej zmaga. Toda tudi Tito in drugi, ki zagovarjajo tako imenovani narodni komunizem, so ostali komunisti in delajo

le za to, da bi se komunizem laže ohranil v sedanji krizi ter se širil po svetu. V Beogradu so izrecno napisali, da po njihovem demokratizacija ne pomeni demokracije v njenem zgodovinskem pomenu, temveč krepitev komunizma in njegovih odnosov. Ti ljudje so torej videli, da je komunizem začel izgubljati. V bojznosti za svoje stolčke so začeli iskati druga in boljša pota, kako bi se ohranil in razširil. Ne delajo torej niti za odpravo komunizma, niti za razbičje sovjetskega imperija. Kljub vsem videzom se zdi, da je ta politika za svobodni svet celo nevarnejša od trdega stalinizma in tega se žal naivni Zahod ne zaveda. Res pa je, da je komunizem zašel v globoko krizo. Če bo propadel, bo to zasluga tistih ljudi, ki se mu upirajo, odnosno ga zapuščajo, ne pa zasluga Tita in drugih, ki delajo le za njegovo ohranitev. Zanimivo je, da je »Pravda« ostro napadla Tita zaradi tega govora. Nekateri po tem napadu sodijo, da je v Kremlju zmaga stara stalinovska politika.

Srednji Vzhod

Na Srednjem Vzhodu se je položaj nekoliko pomiril. V Egipt so pričeli prihajati oddelki policijskih sil Združenih narodov. Glavni tajnik Združenih narodov Hammarskjöld je bil v Kairu, kjer je imel več razgovorov z diktatorjem Nasserjem in njegovimi sodelavci. Zdi se, da so se vsaj delno sporazumeli o področjih, ki jih bodo zasedli oddelki Združenih narodov in o njihovih nalogah. Združeni narodi so prehiteli Sovjete, ki so se pred kratkim grozili, da bodo poslali na Srednji Vzhod svoje prostovoljce, če se ne bodo takoj umaknili z egiptovskega ozemlja izraelski, britanski

in francoski vojski. Na sovjetske prvake sta naredili tudi močan vtis odločni izjavi ameriškega predsednika Eisenhowerja in dosedanjega poveljnika Atlantske zveze v Evropi Gruntherja. Oba sta opozorila Sovjete, naj pazijo, kaj delajo. Grunther je povedal, da bi bila Sovjetska zveza uničena, če bi napadla ameriške zveznice z raketnimi izstrelki. Od takrat so sovjetske grožnje prenehale. Zdaj imajo položaj v rokah Združeni narodi, katerim sta se podredili tudi Velika Britanija in Francija, medtem ko se Sovjeti nočejo zmeniti za sklepe Združenih narodov o Madžarski. Sueški prekop pa je nepreločen zaradi številnih ladij, ki so jih tam potopili Egipčani. Preden bo odprt za promet, bo trajalo več mesecev. Že zdaj se poznajo posledice. Oškodovane so tiste države, ki trgujejo s Srednjim Vzhodom. Zahod tudi ne dobiva od tam petroleja. Ponekod so že uvedli za petrolej in bencin nakaznice, drugod so omejili potrošnjo, povsod pa se je, ali pa se bo podražil. Diplomatska pogajanja za ureditev sueškega vprašanja ter odnosov med Izraelom in arabskimi državami bodo še dolga in mučna ter ni izključeno, da bi utegnili privedi do novih zapletljajev.

Nova spletk

Sovjetska zveza je poslala zahodnim državam note, s katerimi predlaga novo konferenco petih velesil, širšo konferenco, ki naj bi se je udeležile vse članice atlantske pogodbe in varšavskega pakta ter Kitajska, Indija, Jugoslavija, Indonezija in Burma. Hkrati se zavzema za nenapadno pogodbo med Atlantsko zvezo in varšavskim paktom. Note govorijo tudi o razorožitvi.

Kako so sprejeli te nove predloge na Zahodu? V zahodnih prestolnicah v prvi vrsti opozarjajo, da so imeli podobno konferenco že pred dobrima dvema letoma v Ženevi, a je bila prav Sovjetska zveza tista, ki je skušala izkoristiti ženevskega duha v svojo korist na škodo svobodnega sveta in da je končno bila tudi Moskva tista, ki je pokopala vse uspehe ženevske konference štirih velikih. V novem sovjetskem predlogu vidijo poskus Sovjetske zveze, da bi odvrnila svetovno pozornost od dogodkov na Madžarskem in v svojih podložniških državah in da bi razbila Atlantsko zvezo. Na tistem namreč upa, da bodo nekatere zahodne države njene predloge sprejele, druge pa ne in da se bodo zato skregale. Nenapadna pogodba med Atlantsko zvezo in varšavskim paktom bi bila velik udarec Združenim narodom prav v trenutku, ko so Zahodu najbolj potrebni. Zato prevladuje splošna sodba, da je sovjetski predlog nova velika propagandna spletk, čeprav je umetno zavita v željo po miru. Razorožitev, ki ji zdaj predlagajo Sovjeti, bi bila možna v ožračju zaupanja, to pa je Moskva pokopala. Sovjeti hočejo prikriti svoje slabosti in ogoljufati Zahod, kot je njihova stara navada. Zahod pa želi ohraniti mir s pomočjo Združenih narodov, kar ne bo težko, saj ima Moskva polno notranjih težav ter se ne more zanesti na vojske podložniških držav, ki jih drži v pokorščini le z lastno vojsko, in še ta ni več zanesljiva, kakor se je pokazalo na Madžarskem.

Žena minister

Minister za socialno delo v holandski vladi je postala dr. Marga Klompe, profesorica fizike in kemije. Privrkat v holandski zgodovini se je zgodilo, da je žena postala minister in ta žena je katoličanka.

NAŠ TEDEN V CERKVI

25. 11. nedelja, zadnja pob.: sv. Katarina
26. 11. ponedeljek: sv. Silvester, o.
27. 11. torek: sv. Valerijan, oglejski škof, Čudodelna svetinja
28. 11. sredo: obletnica posvečenja goriške stolnice
29. 11. četrtek: sv. Saturnin, š. m.
30. 11. petek: sv. Andrej, ap.
1. 12. sobota, prva: sv. Marijan

*

SV. KATARINA, devica, mučenica, je bila doma v Aleksandriji, iz odlične družine.

Ko je cesar Maksimin (311-313) preganjal kristjane, mu je očitala njegovo krivico in krutost. Bilo ji je tedaj 18 let.

IZ SV. EVANGELIJA

Eisti čas je rekel Jezus svojim učencem: »Kadar boste videli gnusobo opustošenja na svetu, kajpak, napovedano po preroku Danijelu, — kdor bere, naj razume — takrat naj beže v hribe, kateri so v Judeji; in kdor je na strehi, naj ne hodi dol, da bi kaj vzel iz svoje hiše; in kdor je na polju, naj se ne vrača domov po svoj plašč. Gorje pa nosečim in doječim v tistih dneh. Molite, da se vaš beg ne zgodi pozimi ali na soboto; zakaj takrat bo velika stiska, kakršne ni bilo od začetka sveta do zdaj in je tudi več ne bo. In ko bi ne bili tisti dnevi okrajšani, bi ne bil otet noben človek; toda zaradi izvoljenih bodo tisti dnevi okrajšani. Če vam tedaj kdo poreče: 'Glejte, tukaj je Kristus,' ali: 'Tam je,' ne verjemite. Vstali bodo namreč krivi kristusi in krivi preroki in bodo delali velika znamenja in čudeže, tako da bi tudi izvoljene premotili, če bi bilo mogoče. Glejte, naprej sem vam povedal. Ako vam torej poreko: 'Glejte, v puščavi je,' ne hodite ven; 'Glejte, v hramu je,' ne verjemite. Kakor namreč blisk pride od vzhoda in posveti do zahoda, tako bo tudi s prihodom Sina človekovega. Kjer koli je mrtvo truplo, tam se bodo zbrali jastrebi. Takoj po stiski onih dni pa bo sonce otemnelo in luna ne bo dajala svoje svetlobe in zvezde bodo padale z neba in nebeške sile se bodo majale. Takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu in takrat se bodo jekali vsi rodovi na zemlji: in videli bodo Sina človekovega priti na oblakih neba, z veliko močjo in slavo. In poslal bo svoje angele ob mogočnem glasu trombe in zbrali bodo njegove izvoljene od štirih vetrov, od kraja do kraja neba. Od smokvinega drevesa pa se učite prilike: Kadar postane njegova veja že muževna in poganja liste, veste, da je blizu poletje. Tako tudi vi: kadar boste videli vse to, vedite, da je blizu pred vrati. Resnično povem vam: Ta rod ne bo prešel; dokler se vse ne zgodi. Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.«

*

Današnji sv. evangelij opisuje strahoto sodnega dne. Kar lasje se jejižjo človeku, ko bere navedene besede. Nasemu razumu se zdi skoraj neverjetno, da bo nekoč nastopil konec sveta in še v taki obliki: sonce, to lepo in prijazno sonce, ki nam sveti vsak dan znova in tako prijetno greje, bo potemnelo; luna bo izgubila svoj lesk; zvezde bodo padale z neba; nebo se bo majalo; bučale bodo mogočne angelske trombe; na zemlji bo velika zmešnjava; ljudje bodo vsi zbegani in prestrašeni; milo se bodo jokali in z jokom ter trepetom čakali na prihod nebeškega Sodnika, ki se bo prikazal z veliko močjo in slavo. Kadar so v času vojske grmeli topovi, tulile sirene, grozila letala, švigale bombe, rušile na levo in desno ter sipale na vse strani neljubo razdejaje in ko je smrt neusmiljeno kosila ter redčila človeške vrste, takrat menda ni bilo človeka, ki ne bi goreče želel takojšnjega prenehanja vojnega gora. A konec sveta bo še hujski in takrat stiska neprimerno večja. Če bi to napovedal in opisal kak naveden človek, bi mu le malokdo verjel. Tako pa nam zagotavlja sam božji Sin, ki je vseveden, nezmotljiv in tako verodostojen, da nas ne more

Maksimian je poklical poganske modrijane in učenjake, da bi jo pridobili za poganstvo. Bila je pa tako učena in razumna, da je izpodbila vse njih ugovore. Več modrijanov je pridobila za krščansko vero. To je oblastnika razkačilo, da jo je dal mučiti in končno ogledati.

Pokopana je bila na gori Sinajski. Pod to goro je znameniti samostan sv. Katarine. V sedanji borbah, tako se je poročalo, je bilo nevarno, da bi bil porušen.

Sv. Katarino so že od nekdaj častili na Vzhodu, na Zapadu pa od 13. stoletja.

Blagor mladini, ki se uči naukov sv. vere in po njih živi: to jo obravnava svetnih zmot in ji daje pravo modrost.

varati: »Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.« Vse se bo zgodilo, kakor je napovedal On.

Z gotovostjo torej vemo — vsak dvom je izključen —, da bo nekega dne konec sveta. Ne vemo sicer leta ne dneva, to je nam zemljanom pri-

Življenje milosti — najvažnejša zadeva

Zelo težavna zadeva je vzgajati vernike za življenje milosti, težavna, pa nad vse važna in potrebna. Nad vse važna. Kaj pa je največje dejstvo na tej naši zemlji? Kaj odlikuje ta sicer majhen planet v neizmernem stvarstvu božjem? Mar to, da ima visoko razvito javno in floro? Ali mar to, da so na njem umna bitja, ki so se v teku tisočletij povzpela do odlične stopnje vsakršnih znanosti? O ne, vse to se giblje v mejah same narave in naravnih zakonov, kakor daleč sega naše znanje, po milijardah svetov, povsod enaki. Kaj pa je torej izrednega na tej kroglici, na kateri se brezplačno vozimo krog konca? To, da je na tej naši zemlji vsemogočni večni Stvarnik vso stvarstvo postavil in da je s svojo smrtjo na križu priskrbel možnost, da človek, pod gotovimi pogoji, lahko vstopi v posebno prijateljstvo s Stvarnikom in da, če v tem prijateljstvu umre, pride do večnega direktnega uživanja svojega Boga, ki ga bo v nadnaravni luči spoznaval in v neizmerni sreči ljubil. To, pravim, je najvažnejša zadeva na tej naši zemlji, da človek vstopi v božje prijateljstvo, ki mu pravimo posvečujoča milost, in da gre v tem stanju k večni sreči pri Bogu. »Kar ni večno, je nič«, v primeri s neskončnim, četudi se za ta nič ljudje na vse kriplje mučijo. Veliki matematik in astronom Gauss je pisal na svoja stara leta: So problemi, na katerih rešitev polagam jaz veliko večjo važnost ko na rešitev matematičnih nalog. Taka so etična vprašanja, potem vprašanje našega razmerja do Boga. Če človek živi 80 let ali 80 tisoč let in ga je potem konec, je vse skupaj samo ena bagatela; vprašanje je, če boš večno živel... in pa kako boš živel.

Da, nadvse važna zadeva je življenje v milosti za posameznega človeka, ker gre za njegovo večnost; važna in nujna je ta zadeva tudi za rešitev sodnjega sicer prasketnega sveta, toda nemirnega in v dnu nesrečnega sveta. Zlo moramo premagati z dobrim, tako nas je učil apostol. (Rim 12, 21). Duhovno zlo sodnjega časa, vse to morje političnih in socialnih krivic, vsa ta nepoštenost diplomatskih intrig, vse to močvirje nemoralnega zasebnega življenja, vse to duhovno zlo se ne bo dalo premagati z zunanjimi sredstvi, kakor so tehnični napredek, trgovske zveze in kulturni stiki, temveč edino z notranjo duhovno reformo. Treba, da čim večje število ljudi začne živeti nadnaravno življenje milosti, ki naj prevlada in vodi vse njih misljenje in delovanje. Profesor Toniolo, morda največji med italijanskimi sociologi, je zapisal ob koncu svojega obširnega dela »Andirizzi e concetti sociali« tole veliko misel: »Chi definitivamente recherà a salvamento la società presente, non sarà un diplomatico, un eroe, un dotto, ma bensì un santo, anzi una società di santi. Kdor bo dokončno rešil sodnjega človeško družbo, ne bo kak diplomat ali junak ali učenjak, temveč kak svetnik, ali bolje društvo svetnikov.

Težka je torej pa nad vse važna zadeva vzgajati in vzgojiti ljudi k nadnaravnemu življenju milosti. Za to vzgojo je Bog poskrbel v svojem zveličarnem zavodu, ki mu pravimo Cerkev. Saj to je bistveni namen katoliške Cerkve: Posredovati ljudem posvečujočo milost in jih voditi po poti milosti k večni sreči. To in nič drugega je glavna vsebina krščanstva. Naravni red s svojimi nezgodami, boleznimi in smrtjo se po Kristusu ni spremenil: v naravnem pogledu nismo še odrešeni. Vse stvarstvo, po nauku apostola, željno pri-

krito. Za to ve Bog. Gotovo je, da pride, čeprav morda še ne kmalu. In z njim pride vesoljna sodba, račun z božjim Sodnikom, ki vse vidi in vse ve. Kaj bodo tisti dan počeli krivci, kam se bodo skrili pred neskončno velikim in vsepričujočim Bogom, če bo že pravičnim tesno pri srcu? — Misel na konec sveta in poslednjo sodbo ali pa vsaj misel na bližnjo smrt naj nas nele zmrazi, ampak temeljito strezni! Bodimo vedno pripravljeni na božji prihod! Učenik ne pravi: »Pripravite se, ampak »Bodite pripravljeni!« Smrti nihče ne uide. In smrt je za posamezne ljudi, ki sodnega dne ne bodo dočakali, kakor konec sveta. Z njo bo treba vse zapustiti in položiti račun z Bogom. Gorje grešnikom, ki se ne marajo pravočasno spokoriti! Taki se gotovo pogubijo. Varujmo se grehov, spovejmo se čim prej zagrešenih, delajmo pokoro ter živimo čisto, pošteno in bogaboječ življenje! Naše življenje naj bo otipljiv dokaz ljubezni do Presvete Trojice! — Na dan sodbe, reši nas, o Jezus! Večne smrti, reši nas, o Jezus!

čakuje, da bo na sodni dan rešeno starega preklestva (Rim 8, 19). Kdor že zdaj od krščanstva ali recimo od svoje pobožnosti kaj takega pričakuje, se zelo moti. Take reči moramo vernikom stokrat povedati in morda še ne bo šlo vsem v glavo.

Cerkev torej posreduje ljudem življenje milosti in jih po tej poti vodi k večni sreči. Sin božji je odredil, da bo do konca dni to vzvišeno delo vršila na prvem mestu hierarhija, v katero kot pomočniki cerkvenih knezov spadamo mi katoliški duhovniki, ki združeni s Petrovim naslednikom pro Christo legatione fungimur, tamquam Deo exortante per nos (2 Kor 5, 20).

Kako se naj mi duhovniki, posebej še dušni pastirji lotimo te naloge in vernike vzgajamo k življenju milosti, to je naloga, ki jo obdelujemo na današnjem sestanku. Vse, kar je v zvezi s tem problemom, sem skušal reducirati na tri poglavja. Prva teza se glasi: Pastoralno delo sploh, posebej še pri vzgoji k življenju milosti, naj sloni na jasni in trdni dogmatski podlagi. Drugi postavki pravi: dušni pastir bodi sam večak v duhovnem življenju ter naj z molitvijo in svetim zgledom zida kraljestvo milosti v svojih vernikih. In kočno še tretje pravilo: z modro in vztrajno uporabo pastoralnih sredstev, najprej bistvenih, potem še pomožnih, naj dela za posvečenje svojih župljanov, ponižno pa zaupno.

Msgr. Ukmar

Vloga kardinala Mindszenty-ja ga je spreobrnila

Te dni se je mudil na obisku v Rimu, skupaj s svojo ženo in sestro, priznani angleški filmski in gledališki igralec Alec Guinness. Njegovo največje doživetje teh dni je bilo srečanje s svetim očetom v Castelgandolfo. Mirnega in flegmatičnega Angleža je videnje rimskega papeža globoko ganilo.

Igralec Alec Guinness je konvertit in njegovo spreobrnjenje je eno izmed najzanimivejših in najbolj sodobnih.

Pred leti je britanska pisateljica Bridget Boland spisala dramo, v kateri je glavni igralec neki kardinal, ki so ga komunistične oblasti obdolžile zarote in ga po strašnem psihološkem mučenju obsodile. Čeravno so bila imena le izmišljena, so vsi vedeli, da se vsa drama nanaša na proces kardinala Mindszenty-ja. Igralec Alec se poveril nalogi, da bi igral vlogo kardinala v drami »The prisoner« (Obsojenec). Da bi boljše posebej kardinalovo vlogo, je hotel podrobno spoznati vse njegovo življenje in delovanje. Preštudiral je zato več knjig in prišel tako v neposreden stik z nauki katoliške vere. Ti so ga polagoma osvojili. Pozneje so dramo pripravili za film in tudi tu je Alec Guinness predstavil kardinala Mindszenty-ja. V njem ni bilo nobene nejasnosti več. Ko se je nato predstavil jezuitskemu patru, je ta postavil samo zadnji kamen na stavbo, ki jo je Alec sam z božjo milostjo že zgradil.

Alec je bil prej že večkrat v Rimu, a kako vse drugačen pomen je imel sedaj center katolicizma zanj, ki se je vračal kot konvertit, in to v dneh, ko je narod njegovega največjega dobrotnika kardinala Mindszenty-ja doživljal svojo Kalvarijo. Kako je Bog pravičen v svojem plačilu. Mindszentyjeve morile je vse že kaznoval, nagradil pa je tiste, ki so branili njegovo nedolžnost.

ZLATA MASA

Dne 28. oktobra t. l. je na otoku Krku v svoji škofijski cerkvi daroval zlato mašo tamkajšnji gospod škof, rojak solkanški, prevzvišeni msgr. dr. Josip Srebrnič, ki je bil točno pred 50. leti na isti dan posvečen za duhovnika v Rimu. Sv. oče Pij XII. mu je za to slovesno priliko poslal lastno, ročno pismo in mu podelil odlikovanje »prisednika sv. Sedeža«. Verniki njegove škofije pa so mu nabrali v bogat duhovni šopek na tisoče sv. maš, sv. obhajil, rožnih venec in vsakovrstnih dobrih del. Slovesnost zlate maše škofove je napolnila stolnico v Krku in se je izvršila v najlepšem pobožnem razpoloženju. Visokemu zlato-mašniku tudi mi Goričani prav iskreno čestitamo.

NAJBOLJ SEVERNA CERKEV

V mestu Hammerfest na Norveškem, ki je bilo porušeno po Nemcih v zadnji svetovni vojni, gradijo novo cerkev, posvečeno sv. Mihaelu, ki bo najbolj severna cerkev v Evropi. V stene nove cerkve bodo vžidali tudi posebni kamen, ki je bil pri grobu sv. Petra in ga je župniku poslal kardinal Constantini.

TEDEN FILMA

Desetega novembra so po vseh avstrijskih cerkvah ob priložnosti dneva filma čitali skupno pastirsko pismo avstrijskih škofov o filmu. Ili gledati slab film, tako pravi okrožnica, ne pomeni samo zapravljati svoj prosti čas, marveč tudi dati te-

mu filmu svojo podporo in omogočiti, da drugi slabi filmi še dalje kvarijo narod in mladino.

ZAVOD SV. JAKOBA

V Zavodu sv. Jakoba v Madridu je od konca vojne do danes dobilo gostoljubje okrog 400 akademikov iz dežel onstran železne zaves in 100 jih je študije tudi dokončalo. Vso oskrbo in pa študijske stipendije daje španska Katoliška akcija.

PREPREČEVANJE SAMOMOROV

V dveh dneh je bilo 60 oseb v Berlinu s pomočjo telefonske službe za pomoč tistim, ki so se naveličali življenja, rešenih od predvidenega samomora. Po podatkih te telefonske službe izhaja, da pride v Nemčiji vsak mesec do 1000 primerov samomora; več kot dva na dan v vsamem Berlinu. Podobna služba telefonske pomoči je bila uvedena tudi na Dunaju od avstrijske karitas.

OCHERSOV KELIH

Objavljen je bil nov dogodek velike plemenitosti, ki je prevevala Stana Ochersa, svetovnega kolesarskega prvaka, ki je nedavno pri nesreči umrl. Na koncu nekega dohodnega večera, ki je bil prirejen v malem belgijskem naselju Kermt v korist nove cerkve, je Stan Ochers izrazil župniku željo, da bi tudi sam osebno prispeval k potrebam župnije. Ker je vedel, da cerkev še nima kelih, je prvak poslal župniku zlat kelih, ki bo ostal trajen dokaz velikodušnosti pokojnega prvaka.

Komunizem na univerzah

Včasih se človek sprašuje, kako je mogel komunizem iz svojega matičnega središča Rusije zajeti svet v takem obsegu, da mu danes že pravimo svetovni komunizem. Delno pojasnilo za tak uspeh nam poleg vsemogoče propagande, katere se poslužuje komunistična dialektika, govore tudi sledeče številke povzete iz »Stadt Gottes«.

Iz angleških kolonij Azije in Afrike je bilo leta 1940 vpisanih na univerze v Angliji 300 akademikov; leta 1954 je število naraslo na 8274. Do leta 1955 je bilo vseh prekomorskih akademikov v Angliji 15.000, Franciji 20.000, Nemčiji 3000, Holandiji 2200, Švici 500. Mnogi teh akademikov so prišli iz cvetočih misijonskih področij v Evropo z velikimi upi, pa tudi z veliko revščino. Nujnost jih silila, da si iščejo dela za preživljanje. Tu pa premnogokrat naletijo ti mladi ljudje na nerazumevanje in odpor. Jasnó, da tako zadržanje prebivalcev s krščansko kulturo napravi na te mladostnike silno porazen vtis. Veliko število akademikov se po končanem študiju vrne v svojo azijsko oziroma afriško rojstno deželo kot odpadniki od krščanstva ali pa ga vidijo v popolnoma napačni luči.

Komunistična taktika pa zna iz vsakega položaja napeljati vodo na svoj mlin; n. pr.:

1. V stik stopijo z vsakim študentom, ki pride iz prekomorskih dežel ne glede

na njegovo versko prepričanje.

2. Preskrbijo mu stanovanje, podporo in postranski zaslužek.

3. Porabijo ga na počitniške kolonije. CENA: seznanili naj bi se z marksističnim naukom!

Neka študentka medicine je izjavila: »Neprijazno zadržanje belega plemena vodi azijske akademike v naročje komunizmu. Komunisti so skoro edini, ki se nam kažejo prijazni in nas sprejmejo v svoje zavode. Razumem današnje komunistične voditelje na Kitajskem, da so postali to, kar so, ker so bili nekoč kot akademiki deležni istega postopanja kakor mi danes.«

Posamezne katoliške skupine se v raznih deželah sicer trudijo in so res veliko storile v tem oziru, a vse njih delo je samo kaplja v morje.

Svetovni nazor, katerega se mladi akademiki oprime v stiku s kršč. narodi, je velikega pomena za njegovo bodoče delovanje med domačim plemenom. Kat. narodi bi se morali zavedati, da s svojim nekatoliškim zadržanjem do drugih plemen, rušijo v mladih dušah, kar so požrtovalni misijonarji dolga leta gradili. Istočasno pa nudijo sovražnikom vere strahotno orožje, s katerim bi znali spremeniti cvetoča misijonska področja v pozorišča prave žalosti v edino korist svetovni poplavi komunizma.

Slovenskim volivcem na Goriškem

(Nadaljevanje s 1. strani)

Krivična je tudi prepoved, da otroci optantov ne smejo obiskovati slovenskih šol.

Razni italijanski dijaški zavodi in domovi prejemaajo podpore iz javnih sredstev. Zaradi enakopravnosti in distributivne pravičnosti zahtevamo podporo iz javnih sredstev tudi za slovenske dijaške zavode, zlasti za slovensko sirotišče in Alojzijeve sirotišče. Sirotišče bi morala podpirati tudi goriška mestna občina.

Zahtevamo nadalje, da se slovenskim otrokom v italijanskih sirotiščih nudi tudi pouk v slovenščini.

Sicer pa se Slovenska demokratska zveza ne bori samo za odpravo zgoraj navedenih primerov razlikovanja med državljani italijanskega in slovenskega jezika, ampak sploh za našo popolno enakopravnost na vseh področjih javnega življenja.

SLOVENSKI VOLIVCI, ROJAKI IN RODOLJUBI!

Dogodki v nekaterih državah Evrope pričajo, da so narodi, ki žive v dejanski sužnosti, pripravljeni preliti kri in žrtvovati življenje za zlato svobodo, ki je prvi pogoj socialne enakopravnosti in uspešnega razvoja.

Cenimo svobodo tudi mi in pokažimo pri teh volitvah, da hočemo biti enakopravni državljani!

Pokažimo, da svobodo, ki jo uživamo in ki nam daje pravico in možnost, da terjamo, kar nam še pritiče, znamo pravilno ceniti in rabiti!

Vse, kar smo tu napisali, je napisano v mejah zakona demokratične države, ki nas mora upoštevati in spoštovati na podlagi svoje lastne demokratične ustave.

Pomagajte pri tej skupni stvari vsi, ki ste ponosni na svojo svobodo in na človeško dostojanstvo, in oddajte svoj glas za skupni blagor, za skupno zmago!

Gorica, 6. novembra 1956.

SLOVENSKA DEMOKRATSKA ZVEZA

Svetovna organizacija krščanske demokracije

Politično gibanje, osnovano na načelih krščanstva in demokracije, se v zadnjem času uspešno razvija ter doblja obliko in pomen svetovnega gibanja. Bralec našega lista je več ali manj znan, da je bila kmalu po drugi svetovni vojni ustanovljena prva mednarodna organizacija kršč. demokratskih strank v Evropi, ki si je nadela francosko ime *Nouvelles Equipes Internationales* (slovensko: Nova mednarodna skupina) in ima svoj sedež v Parizu. Združuje krščansko demokratske stranke, oz. stranke, ki delujejo po kršč. demokratskih načelih v zapadno evropskih deželah, Franciji, Nemčiji, Avstriji, Italiji, Belgiji, Nizozemski, Luxemburgu, Švici in morda še kateri drugi. Ta mednarodna organizacija je sprejela v svoje okrilje kot članice tudi kršč. dem. stranke iz dežel v srednji Evropi, ki jim je sicer delo v domovini zaradi komunističnih diktatorov onemogočeno, pa ga v omenjenem obsegu nadaljujejo v begunstvu. Tako je članica NEI tudi Slovenska ljudska stranka, ki predstavlja Slovenijo in Jugoslavijo. Poleg nje so članice NEI tudi kršč. dem. stranke iz Poljske, Češkoslovaške, Madžarske in Litve. Predsednik NEI je trenutno belgijski senator A. E. de Schryver, glavni tajnik pa francoski narodni poslanec Alfred Coste-Floret. Član izvršnega odbora je tudi dr. Miha Krek, predsednik Narodnega odbora za Slovenijo in načelnik SLS.

C.D.U.C.E.

Druga organizacija krščansko-demokratskih strank je Srednje-evropska krščansko-demokratska zveza (*Christian Democratic Union of Central Europe - C.D.U.C.E.*), ki so jo 1. 1950 ustanovili voditelji kršč. dem. strank iz Srednje Evrope v begunstvu. Smatrali so za potrebno povezati begunske stranke v mednarodno politično enoto in s tem ustvariti uspešnejše orožje v boju zoper komunizem in v prizadevanju za osvoboditev in uvedbo demokratičnih svobod in sedaj zaslužjenih deželah. Tudi v tej zvezi je — kakor že večkrat povedano — SLS od vsega početka in je aktivno sodelovala pri sami ustanovitvi. Zvezi omogoča njeno delo *Free Europe Committee Inc.*, ki se je pred leti osnoval iz ameriških državljanov, da bi pomagal in vodil boj za osvoboditev zaslužjenega dela Evrope. Razvil se je v ogromno zasebno podjetje, ki organizira boj zoper komunizem, vzdržuje velike radijske oddaje, begunsko univerzo v Strasburgu, razsežno raziskovalno delo in tesno

sodeluje s predstavništvom posameznih zaslužjenih narodov in njih političnimi strankami in gibanji. S tem v zvezi velja pripomniti, da Jugoslavija kot mednarodno priznana državna enota in celota nima predstavništva v FEC. Temu je največ kriv zavezniški odnos USA vlade in zasebnih ustanov do Tita in njegove politike. Koliko časa bo ta odnos še veljal in kako se bo razvijal, je danes težko reči. Dokler pa obstoji, je razumljivo, da Tito in njegovi komunisti napenja vse sile, da preprečujejo v USA politične akcije, ki so naperjene zoper njegov diktatorski režim. Na ta način politično begunsko predstavništvo celotne Jugoslavije (Srbov, Hrvatov in Slovencev) ni zastopano v FEC. Titovi eksponenti imajo v tem oziru laže stališče, da tako zastopstvo preprečujejo, zaradi nesrečnih sporov med Srbi in Hrvati, ki so žal tudi v begunstvu včasih gnani na škodljivo ostrino, ne da bi bili kakor koli koristni. Zlasti pa otežujejo skupne nastope pod označo Jugoslavije.

Ko se je pred leti ustanovil ACEN (*Assembly of Captive European Nations*), da bi po zgledu in organizatornem kalupu Združenih narodov (UN) na lastnih skupščinah obravnaval probleme zaslužjenih narodov in jih predlagal ZN, narodni odbori iz Jugoslavije niso bili sprejeti v to organizacijo, dočim so vsi ostali narodni odbori redni člani (n. pr. poljski, madžarski, bolgarski itd.).

Dejansko je Jugoslavija zastopana pri akcijah *Free Europe Committee* samo v toliko, kolikor so nekatere slovenske, hrvatske in srbske politične stranke v begunstvu članice mednarodnih begunskih političnih organizacij, kakršna je CDUCE. Slovenci smo zastopani preko SLS v CDUCE in preko Slov. demokratske stranke v Liberalni zvezi (*Liberal Union*). Hrvati preko Hrvatske seljačke stranke v Mednarodni kmetijski zvezi (*International Peasant Union*), kjer so tudi Srbi s svojim Savezom zemljoradnika.

Kaj so nameni CDUCE in kakšno je njeno delo in uspehi, je bilo na tem mestu ponovno pisano. Poročali smo sproti o različnih akcijah te mednarodne begunske organizacije in o njenem sodelovanju na mednarodnem političnem področju. Nima namena, tega sedaj ponavljati. Treba se je pa bilo nekoliko izčrpnije pomuditi pri CDUCE in pri *Free Europe Committee*, če hočemo, da bodo naši bralci razumeli, za kaj gre.

PETROLEJ NA ZAPADU

Prevoz petroleja zaradi ogromne svetovne porabe tega goriva bo v bližnji bodočnosti vsled pomanjkanja ladijskega prostora postal težko vprašanje predvsem za industrijske države, ne glede na suški položaj.

SVETOVNA PORABA PETROLEJA

Svetovna poraba petroleja se z vsa naglico dviga. Evropa bo v prihodnjem desetletju verjetno potrebovala še nad 200 milijonov ton petroleja letno iz Srednjega Vzhoda. ZDA ga bodo morale uvažati najmanj 70 milijonov ton na leto. Te številke predstavljajo dva in pol krat večjo potrošnjo petroleja kakor leta 1955. Z modernizacijo suškega prekopa pod najugodnejšimi pogoji bi mogli prevozno kapaciteto te vodne poti v prihodnjih desetih letih komaj podvojiti. In v tem slučaju bi mogel prekop vzdržati samo po-

lovico vsega potrebnega petrolejskega prevoza.

NOVE PETROLEJSKE LADJE

Pomorske petrolejske družbe bodo morale zato izdelati povsem nove načrte za bodočnost. Praktični odgovor predstavlja graditev na tisoče novih petrolejskih ladij. V prihodnjih desetih letih jih nameravajo zgraditi ok. 3000, med njimi tudi nekaj stotisoč tonskih. S temi bo mogoče platiti okoli Južne Afrike z manjšimi stroški za petrolej kakor danes skozi suški prekop.

SELE NAČRTI

Predno pa bodo te veleladje, za katere danes pomorski inženirji šele rišejo načrte, prišle v promet, pa se bo vprašanje morskega petrolejskega prevoza še poslabšalo. Evropske ladjedelnice so polno zaposlene.

Med trnjem in osatom

Obrekovanje in pomota

»Novi liste« nam je zadnje čase začel posvečati posebno pažnjo. Vidi se, da se bližajo volitve na Goriskem. K njegovemu zanimanju za nas pa ne bomo močeli, da kdo ne poreče: »Kdor molči, potrjuje«.

Dne 15. nov. je NL pod naslovom »Obrekovanje« povedal, kaj smo mi zaradi slabih informacij poročali o ravnatelju dr. Turini v zvezi z znano stavko tržaških dijakov. »Novi liste« imenuje to naše poročanje »obrekovanje«. Da nismo imeli nobenega namena obrekovati kogar koli, smo pokazali z našim popravkom, ki smo ga zadnje prinesli. Radovedni smo, če bo uredništvo NL, ki nas je zaradi neljube pomote javno obtožilo obrekovanja, svojo obtožbo tudi javno popravilo, kot smo storili mi, brez sodnije, iz ljubezni do resnice.

»Ponižnemu katoliku« v Dolini

V Dolini se nas je spomnil »ponižni katolika«. Ta nam v svojem dopisu odkrije

»veliko novost«, da je bil namreč dolinski župan Lovriha izvoljen na svoje sedanje mesto že leta 1949, ko še ni bilo »Novega lista«, nato pa še enkrat, čeprav so se zvezali zoper njega vse ostale slov. stranke. »Metati sedaj nanekrat krivdo za zopetno izvolitev g. Lovrihe na »Novi liste« in na dr. Besednjaka je torej smešno in zlobno,« zaključuje »ponižni katolika«.

Hvala za pouk, ki ga pa ne rabimo. Gospod Lovriha, (morda bi bil bolj zadovoljen, ko bi mu NL rekel tovariš) je bil res izvoljen brez »Novega lista« in dr. Besednjaka leta 1949, pozneje pa na predzadnjih volitvah celo proti volji »Novega lista« in dr. Besednjaka. Toda to nič ne spremeni na dejstvu, da je bil g. Lovriha, izrazit Vidaličev komunist po osebnem prepričanju in svojem delu, pri zadnjih volitvah izvoljen tudi s pomočjo »Novega lista« in dr. Besednjaka. Ne gre za to, ali bi bil vseeno izvoljen, temveč za to, da je bil izvoljen tudi s pomočjo »Novega lista« in dr. Besednjaka. V tem je odgovornost obeh. Če bi n. pr. kdo gotovo šel krast brez tvoje pomoči, a bi mu ti kljub temu pomagal, bi bil tat kot on. Sodnik bi te ne vprašal, ali bi oni kradel tudi

PETROLEJSKI VODI

Petrolejski vodi iz Iraka in Perzijskega zaliva pomenijo samo delno rešitev tega problema. Petrolejske družbe se nameravajo vzdržati velikih finančnih vlog za povečanje vodov v tem delu sveta vse do tlej, dokler bo trajala nevarnost podržavljenja petrolejske industrije na Srednjem Vzhodu. Kapaciteta sedaj postavljenih petrolejskih vodov je 40 milijonov ton na leto. Ogromne stroške bi predstavljalo povečanje te kapacitete za 50 odstotkov.

KOČLJIV POLOŽAJ NA BLIŽ. VZHODU

Nezanesljive srednjevzhodne vlade bodo verjetno še naprej izigravale petrolejske družbe. Toda medtem ko so danes na strateškem položaju, pa more taka njihova politika končno porazno vplivati na njihov dobiček. Zapad bo kupoval petrolej na Srednjem Vzhodu le toliko časa, dokler bo cenejši kakor drugje. Na tem področju se nahajajo tri četrtine na svetu odkritega petroleja, ki ga črpajo z razmeroma majhnimi stroški. Toda potrošniki se bodo obrnili drugam in pričeli uporabljati druga goriva, če bodo srednjevzhodne vlade še dolgo izigravale njih gospodarsko zmogljivost.

ATOMSKA ENERGIJA

Če bo nujno potrebno, bo Zapad pridelal več petroleja na lastnem področju. Prav tako še ni izkoristil ogromnih ležišč drugih vrst naravnega goriva, da ne omenimo atomske energije, ki dela že velike korake v čas, ko bo postala najcenejša pogonska sila.

(Iz »Svobodne Slovenije«)

Djilas aretiran

V Beogradu so v ponedeljek javili, da so tam aretirali bivšega podpredsednika vlade in Titovega prijatelja Milovana Djilasa. Kot vzrok so navedli dejstvo, da je Djilas v tujih časopisih klevetal vladu in s tem jemal ugled državi. Milovan Djilas je pretekli teden res objavil članek v nekem ameriškem časopisu ter tam povedal, da je zgled Ogrske samo odprl pot, na katero bodo prej ali slej stopili vsi ostali narodi, ki jih je zaslužnji komunizem. Jugoslovansko vladu je obdolžil, da je sprva podpirala nemir na Ogrskem in Poljskem, sedaj pa da jih pomaga zatirati. — Take izjave so dale povod, da so Djilasa aretirali.

Zapadni svet se pa izprašuje, zakaj so to storili ravno sedaj, ko Djilas ni nikomur nevaren. Nekateri so mnenja, da le ni vse tako mirno in enotno, kot je zatrdil Tito v Pulju, temveč da je tudi med jugoslovanskimi narodi začelo vreti; ker jih ježa po svobodi in boljšem življenju.

Odpadi

Dogodki in surov napad sovjetskih tankov na Madžarskem so med člani komunistične stranke v Italiji povzročili marsikje zmedo in celo izstop iz stranke.

Tako poročajo, da so v Camposano v neapeljski provinci vsi vpisani v KP izstopili iz nje. Ker so bili v komunističnem središču v Neaplju zaradi tega vsi iz sebe, so v Camposano poslali svojega odposlanca, da pomiri duhove, a se je vrnil brez uspeha, ker ni mogel govoriti z nikomer, kajti takoj ob prihodu so mu izjavili, da ni v kraju nobenega komuniste več.

V mestu Capri je 450 delavcev razpustilo rdeči sindikat in se pridružilo nekomunističnemu sindikatu v znak solidarnosti z madžarskimi delavci.

V Simeri pri Catanzaro je tajnik KP

brez tebe, temveč bo samo to vprašal, ali si bil tudi ti zraven. Tako slovenska javnost ne vprašuje, ali bi bil g. Lovriha izvoljen brez pomoči NL in dr. Besednjaka, temveč samo, ali je bil izvoljen tudi z njihovo pomočjo. In to je bil.

Ponižni katolik iz Doline pa naj se ne boji, da ga bo KG zmerjal za »filotitoveca«, kajti označil se je že sam za to, kar je.

Nekaj o narodni enotnosti

Nekateri časopisi pretakajo mačje solze nad narodno enotnostjo. Zlasti se odklikujejo tisti moje, ki so povzročili, da se je razbila enotnost celo med katoličani na Tržaškem in Goriskem. Takim in sličnim naj velja nekaj besedi.

Narodna enotnost je gotovo velika dobrina in še posebno za narodno manjšino, ki mora biti trd vsakdanji boj za svoj narodni obstanek. Toda v čem naj se pokaže narodna enotnost? Nekateri hočejo, naj bi obstajala v tem, da bi si vsi vedno složno na volišče kot ena sama narodna stranka. Pri tem stavijo za zgled južne Tirole.

Taki ljudje naj se spomnijo, da smo primorski Slovenci tako narodno enotnost imeli na volitvah po prvi svetovni vojni.

ČUDNA NEODVISNOST

Včeraj 21. t. m. smo čitali v »Primorskem dnevniku« izjavo bivšega občinskega in pokrajinskega svetovaleca g. Rudija Bratuša, v kateri skuša pojasniti, zakaj se je izločil iz skupnosti SDZ in zakaj kandidira na titovski listi za obč. volitve v Gorici. Povedati hoče, kdor mu bo hotel verjeti, da je neodvisen.

»Neodvisni« g. Bratuš je pokazal, od koga hoče biti neodvisen: neodvisen od programa SDZ oziroma od programa obeh skupin, ki sta vključeni v SDZ, noče pa biti neodvisen od komunistov-titovcev, zato tudi kandidira na njih listi. Po komunistični taktiki in izrazoslovju je »neodvisen« samo tisti, ki to neodvisnost poudarja napram komunističnim nasprotnikom — v tem primeru proti katoliškim in demokratičnim Slovincem — ne sme je pa poudarjati napram njim samim. Komunisti, pa naj bodo stalinistični ali titovski, že znajo potem vsakega »neodvisnega« tako porabiti in vključiti v svojo fronto, da pristavek »neodvisen« prej ali slej, zlepa ali zgrda, odpade. Kjer so komunisti na oblasti, ker pa v Italiji hvala Bogu še niso, so taki »neodvisni« ali drugače povedano koristni sopotniki, prej ali slej vrženi v kot ali pa se jim zgodi še kaj hujšega. Najnovejši zgledi po vojni v Jugoslaviji, Češki, Madžarski, Bolgariji, Poljski in Romuniji to jasno potrjujejo. Komunisti tudi dobro vedo, koga naj sprejmejo na svojo listo kot neodvisnega: samo takega neodvisnega, ki od njih ni neodvisen. In kolikor nam je znano, g. Bratuš res ni neodvisen od njih. Po duhu jim je namreč soroden. Marsikdo, ki ga je poznal kot izvoljenega na listi SDZ, se je čudil izjavam, ki jih je v svoji kavarni že več kot leto dni sem javno in zelo rad dajal. In te izjave so bile vse v prid komunistom: komunističnega nasilja ni obsojal, hvalil je titovski režim, se veselil, da bi prišli komunisti na oblast in da bi pokazali gospodom; napadal je goriške duhovnike, očital je goriškim katoličanom klerikalizem itd. Značilno je bilo tudi, da je »Novi liste« v svoji »objektivnosti« rad molčal o delu občinskih in pokrajinskih svetovalec SDZ, pozneje pa je začel naenkrat poročati o Bratuševem delu v občinskem in pokrajinskem svetu, toda ne da bi povedal, čigav svetovalec je.

G. Bratuš pravi, da so ga nekateri volilci prosili, naj bi se kandidiral. Kdo naj bi bili ti volilci, če so sploh bili, ni težko uganiti! Enako se z enakimi brati: da je bilo pismo objavljeno v »Pr. dnevniku« že dovolj jasno priča, kam pes tace molči. Videli pa bomo Goričani, da bo še en list prinesel to pismo. Po slogu sodeč pisma ni napisal g. Bratuš sam. Slog je čudno podoben pisanju nekega drugega lista, ki tako rad govori o skupnem nastopu (je govoril za tržaške volitve in je govoril pred kratkim tudi za goriške), pozablja pa pri tem, da je ideja pred materijo.

G. Bratuš moleduje (verjetno spet v imenu istega lista), naj bi goriški Slovenci volili titovsko listo, ki se to pot skriva za ime »napredna lista«. Toda Goričani ne bomo nasledili. Komunizem je ob dogodkih na Madžarskem in prej v Poljski dovolj jasno pokazal svoj obraz. Titovci so se ustrašili in so se skrili za nedolžno »napredno« listo, ker je ves svet obsodil strahotno komunistično nasilje, ki z želez-

vrnil komunistično izkaznico zaradi početja z delavci in študenti na Madžarskem.

Tudi drugod po Italiji se sliši, da je početje na Madžarskem pomagalo, da ljudje spregledujejo. Bog daj, da bi tudi pri nas zaslepljeni odprli oči!

Edini, ki je niso sprejeli, so bili tedanji slovenski komunisti. Po drugi svetovni vojni smo dobili znova možnost, da gremo na volišče in sicer zopet kot narodna manjšina. Stvorila se je zopet narodna enotnost demokratičnih Slovincem kakor po prvi svetovni vojni, a seveda brez komunistov. Ti so se ločili od ostalih Slovincem po prvi vojni in ponovno po drugi. Šli so svoja pota obakrat. O narodni enotnosti pa niso nič govorili, zakaj oni poznajo le eno enotnost: partijo; vsi in vse ostalo se mora podrediti tej slednji. Po zadnji vojni smo jim bili demokratični Slovenci le ostank reakcije, ki je ušla likvidaciji v domovini. Zato niso prav nič iskali zvez z nami, da bi ustvarili narodno enotnost.

Pozneje so se razmere spremenile. Leta 1948 so se komunisti sprli in ločili na titovce in kominformiste. »Uboaga reakcija« je med slovensko manjšino postala v tem času uvaževanja vreden činitelj, saj si je na Goriskem osvojila pri zadnjih volitvah dve občini od treh in v mestu Gorici številčno prekosila fronto. Tedaj se je leta 1952 pojavil oznanjevalac narodne enotnosti dr. Besednjak, ki si je leta 1954 ustanovil svoje lastno glasilo »Novi liste«, po-

no tezo svojih tankov, z ognjenim dežjem svojih brzostrelk in z nasilnim deportiranjem duši željo po svobodi in pravi neodvisnosti. Goričani bomo volili za svobodo, obsodili bomo komunistično nasilje, zato bomo volili slovensko listo z znakom lipove vejice.

Predolimpijske vesti

Medtem ko se olimpijski ogenj preko velikih ovir počasi bliža Melbournu, se atleti raznih držav pridno vadijo na stadionih in so v teku še zadnje priprave za bližajočo se olimpijado. Stafeta z olimpijskim ognjem je premostila že težave poplavljenih področij, sedaj se pa bori z neznosno vročino, zaradi katere se je neki nosilec baklje onesvestil. Baklja se je prelomila, a ni ugasnila. Računajo, da bo štafeta dosegla Melbourne dne 22. novembra.

Dne 16. novembra so prvič slavnostno razsvetlili v mestu Melbourne vse spomenike, vladna poslopja in naprave, ki so jih zgradili za olimpijske igre.

V lahkoatletskih disciplinah se je prijavilo 1142 atletov. Žensk se je prijavilo 233.

Iz Dawsona na Aljaski javljajo, da je tam dne 15. novembra pristalo letalo z jugoslovanskimi, nemškimi in avstrijskimi atleti, ki so bili na poti v Avstralijo. Med letom preko Tihega oceana sta nenadoma odpovedala dva motorja. Letalo je vsled tega prišlo v brezpen položaj, vendar člani posadke niso izgubili poguma. Iz letala so odvrgli ves nepotreben material in vso zalogo benoina in pilotu se je po štirurni hudi borbi posrečilo pristati na letališču Anchorage na Aljaski. Med potniki je nastala precejšnja panika, nemška plavalca Hass je dobila pravi živčni napad. Poročajo, da je jugoslovanska ekipa ohranila najmirnejšo kri, ter je na prisilnem letališču na Aljaski izkoristila položaj za trening na snežni površini. Po 12-urni zamudi so atleti nadaljevali pot proti Avstraliji.

Atomski Hruščev

Bulganin ponuja svetu mir in razorožitev, Hruščev pa mu grozi s šibo. Takšno sliko dobi človek, ki bere sovjetsko noto zahodnim državam, nato pa atomske izpade Hruščeva na sprejemu v Kremlju in pozneje na poljskem poslanstvu v Moskvi. Obakrat je Hruščev žalil za zahodne diplomate in ves zahodni svet, drugič pa je celo grozil, da bodo komunisti nekomuniste uničili ter jih pokopali. S tem je Hruščev uničil vse Bulganinove predloge, še preden se je posušilo črnilo na sovjetskih notah, poslanih tolikim državam. Ni znano, če sta delala Hruščev in Bulganin sporazumno. Verjetno sta. Ker je Hruščev znan kot pijanček in skrajno neolikan človek, so v Kremlju menili, da je najbolje, da mu pustijo, da se ga naleze in nahruli zahodne diplomate. Pa jih ni prestrašil. Zahod ve, v kakšnih težavah je Kremlj in svetovni komunizem, ki skuša zakrivati svojo slabost prav za temi besnimi izbruhi. Morda se bodo kdaj tudi v Moskvi zavedali, da vodka ne pomaga vedno izbirati olikanih izrazov, kadar je treba govoriti omikanim ljudem.

tem ko »Kat. glas« ni hotel pristati na njegove zahteve. Dr. Besednjak je prišel oznanjevat narodno edinost iz Beograda, nekateri njegovi sodelavci pa iz Ljubljane. Toda to so naredili šele leta 1952. Kje so bili od leta 1945 do 1952?

Mi smo v teh letih stvorili narodno enotnost vseh demokratičnih Slovincem, kot je izpričalo že več volitev na Goriskem in Tržaškem. Kot je znano, niso demokrati izključili nikogar, kdor je pristal na njih narodni in demokratični program. Zakaj se jim niso priključili titovski in kominformistični Slovenci? Ker niso demokratje. Bi se v prihodnje povezali z njimi v enotno narodno zvezo? Verjetno bi se, če postanejo demokrati in pristanejo na ista narodna in demokratična načela, ki vežejo ostale skupine v demokratski zvezi. Tisti, ki objokujejo narodno enotnost, naj spreobrnejo slov. komuniste in jih pridobijo za demokratične ideale. Potem narodna enotnost ne bo več samo sen in pobožna želja »Novega lista«. Pri komunistih torej naj ti gospodje začnejo s svojim misijonskim delom za narodno edinost. Ostali Slovenci smo jo ustvarili pred NL in brez njega ter tudi proti njegovi volji.

Upravne volitve

Kandidatje Slov. demokratične zveze na prihodnjih občinskih in pokrajinskih volitvah dne 16. dec. bodo v posameznih občinah, oziroma volilnih okrožjih naslednji:

KANDIDATI ZA OBČINSKE VOLITVE V GORICI

1. Dr. SFILIGOJ Avgust, odvetnik
 2. Dr. KACIN Anton, profesor
 3. BRATINA Stanislav, profesor
 4. Dr. MACUZZI (MAKUC) Andrej, odvetnik in profesor
 5. Dr. KRANNER Martin, profesor
 6. Dr. BIRSA Karel, odvetnik in profesor
 7. BRISCO Gizela, trgovka
 8. KACIN Marija, profesorica
 9. ŠULIGOJ ALBIN, učitelj
 10. BRAINI (BRAJNIK) Vojnomira, uradnica
 11. BENSA Valentin, kmetovalec
 12. STANIČ Cirila, poroč. Kranner, uradnica
 13. PIŠCANC Zora, uradnica
 14. PERSOLJA Alojz, tovarniški delavec
 15. NANUT Alojz, trgovec in gostilničar
 16. BRAINI (BRAJNIK) Ivan, upokojenec
 17. VALENTINCIC Franc, mizar
 18. DOLES Franc, pleskar
 19. GORJUP Leopold, upokojenec
 20. VELISČEK Teodor, trgovec
 21. NANUT Jožef, učitelj v pokoju
- Volilni znak je lipova vejica.

KANDIDATI ZA OBČINSKE VOLITVE V SOVODNJAH

1. ČERNIC Karel, tovarniški delavec - Rupa
 2. HMELJAK Nada poroč. Rojce, profesorica - Sovodnje (neodvisna)
 3. ČAVDEK Roman, kmetovalec - Sovodnje
 4. ČERNIC Venceslav, kmetovalec - Gabrije
 5. ČEVDEK Nikolaj, vojni invalid - Peč
 6. GRILLO (GRILJ) Stefan, gostilničar - Vrh
 7. MARAŽ Dora Marija, učiteljica - Rupa
 8. PAOLETTI (PAVLETIC) Alojz, tovarniški delavec - Gabrije (neodvisen)
 9. PELICON Danilo, šofer - Sovodnje (neodvisen)
 10. PETEJAN Ivan, kmetovalec - Sovodnje
 11. TOMSIČ Peter, kmetovalec - Sovodnje
 12. TRAMPUŠ Jožef, kmetovalec - Rupa
- Volilni znak je lipova vejica.

KANDIDATI ZA OBČINSKE VOLITVE V DOBERDOBU

1. FRANDOLIČ Evgen, delavec - Doberdob
 2. FERLETIČ Miloš, Doberdob
 3. QUINZI (KOJNC) Jožef, Jamlje
 4. FRANDOLIČ Alojz, Dol
 5. JARC Roman, Doberdob
 6. PACOR (PAHOR) Anton, Jamlje
 7. FERLETIČ Stefan, Dol
 8. LAVRENCIČ Stanislav, Doberdob
 9. PACOR (PAHOR) Jožef, Jamlje
 10. FERLETIČ Miroslav, Doberdob
 11. FERFOGLIA (FERFOLJA) Jožef
 12. DEVETTI (DEVETAK) Ludvik, Dol
- Volilni znak je lipova vejica.

KANDIDATI ZA OBČINSKE VOLITVE V STEVERJANU

1. PODVERŠIČ Hermenegild, kmetovalec - Steverjan
2. HLEDE Alojzij, Steverjan
3. KOREN Franc, Steverjan
4. PUSNAR Orlando, Jazbine
5. MARASSI (MARAŽ) Ignac, Steverjan
6. TOMAŽIČ Jožef, Steverjan
7. CORSI (KORSIČ) Ivan, Steverjan
8. SKORJANC Albin, Steverjan

9. TERCIC Zdenko, Steverjan
 10. GRAUNAR Jožef, Steverjan
 11. KLANJSČEK Stanislav, Steverjan
 12. TERPIN Ciril, Steverjan
- Volilni znak je lipova vejica.

Vse liste brez izjeme so izbrale kot svoj znak staroslavno lipovo vejico. Ob njej in njenih kandidatih se lahko mirno strežejo vsi demokratično čuteči Slovenci.

KANDIDATI V POKRAJINSKI SVET

- Okrožje Gorica I° (Standrež in del mesta):
- dr. Birska Karel, odvetnik in profesor
 - » Gorica II° (Podgora in del mesta): Kacin Marija, profesorica
 - » Gorica III° (Pevma in del mesta): dr. Kacin Anton, profesor
 - » Gorica IV° (severni del mesta): dr. Šfiligoj Avgust, odvetnik
 - » Gorica V° (Sv. Rok in okolica): Černic Karel, tovarniški delavec
 - » Krmin, Dolenje: Perin Jožef, o-skrbnik
 - » Kapriva (Stevarjan itd.): Podveršič Hermenegild, kmetovalec
 - » Doberdob (Foljan, Sredipolje): Bratina Stanislav, profesor
 - » Sovodnje (Gradišče, Fara): dr. Macuzzi (Makuc) Andrej, odvetnik in profesor

Volilni znak je tudi za te volitve lipova vejica.

Avtobusna zveza med Gorico in Ljubljano

Goriško avtobusno podjetje Ribi je s 15. novembrom vzpostavilo avtobusno zvezo med Gorico, Ljubljano in Bledom, v vmesnimi postajami Ajdovščina, Vipava, Razdrto, Postojna, Planina, Logatec, Vrhnika. Avtobus bo vozil iz Gorice vsak četrtek ob 7h zjutraj s prihodom v Ljubljano ob 9.45, ter vsako soboto z odhodom iz Gorice ob 13.30 in s prihodom v Ljubljano ob 16.15. Sobotni avtobus bo nadaljeval pot preko Kranja do Bleda, kamor bo prispel ob 17.45.

Odhod iz Ljubljane bo naslednji: ob č-

Novi izseljenci v Avstralijo

V petek popoldne je odplula iz tržaškega pristanišča ladja »Toscanas« s 672 izseljenci namenjenimi v Avstralijo. Največ je oseb, ki potujejo v okviru organizacije CIME, med njimi 431 Avstrijcev. Z ladjo je odpotovalo tudi deset Tržačanov, družinski članov prejšnjih izseljencev. Ladja bo za svojo pot do Avstralije rabila deset dni več kot običajno, ker bo morala zaradi suške krize pluti okrog Afrike.

Mavhinje

ZLATE POROKE: Gosp. Urdih Jožef, finančni uradnik v pokoju, in njegova žena g. Ernesta Koeman sta praznovala te dni svojo zlato poroko. Oba sta še čila in zdrava in kar lepo ju je bilo videti pred oltarjem v cerkvi, kamor sta s svojimi sorodniki prišla po božji blagoslov zase in za svoje.

Tudi g. Lolič in soproga Ivana Furlan sta v nedeljo dočakala petdesetletnico svoje poroke: vključno težavam in boleznim, ki že več let spremljajo njuno družino, sta se vendar lepo Bogu zahvalila za srečo

trtkih ob 17h s prihodom v Gorico ob 19.45; ob nedeljah z odhodom z Bleda ob 15.30, iz Ljubljane ob 17h in s prihodom v Ajdovščino ob 18.45. V Ajdovščini se vožnja nedeljskega avtobusa iz Ljubljane zaključuje.

Cena iz Gorice do Ljubljane znaša 800 lir (7 lir na km), do Bleda 1.175. Iz Ljubljane do Gorice pa 840 din.

Pravico do teh voženj imajo samo potniki s potnim listom ter osebnim ali skupnim vizumom.

Vožnja Gorica-Bled bo v veljavi samo od 15. junija do 15. septembra, ostale vožnje pa vse leto.

Sovodnje

Preteklo nedeljo smo pri nas praznovali 200-letnico naše farne cerkve in 25-letnico, odkar je bila naša duhovnija dvignjena v župnijo. Na ta jubilej smo se lepo pripravili s tridenavnico, ki jo je imel č. g. Vidmar. Cerkev je bila izredno lepo okrašena in mogočn slavalok pred cerkvijo z napisi obletnice je oznanjal, da se Sovodnje zavedamo pomena cerkve med našimi domovi in da smo hoteli dostojno proslaviti ta njen in naš jubilej. Vsi rodovi naših prednikov in vsi dušni pastirji teh dve sto let so nam stopili pred oči, saj je prav iz cerkve kot središča izhajalo vse versko življenje naše vasi. Posebno slovesna je bila popoldanska služba božja ob navzočnosti številnih duhovnikov, ko smo zapeli zahvalno pesem, da se zahvalimo Bogu za vse milosti in vso pomoč božjo naši vasi v preteklih dvesto letih. Upajmo, da bo to praznovanje nas vse potrdilo v veri naših očetov in v ljubezni do domače cerkve.

SPOMNIMO SE NASIH MALIH

Bliža se sv. Miklavž, prijatelj otrok. V navadi je, da ta dan obdarimo naše otroke. V Gorici je letos prevzela to skrb Vincencijeva konferenca. Zaradi tega se obrača na vsa goriška dobra srca s prošnjo, naj po svojih močeh in velikodušnosti prispevajo, da bo nebeški prijatelj otrok sv. Miklavž čim bogateje obdaril posebno naše najpo-trebnejše šolarje. Goričani, ko vas bodo obiskali poverjeniki Vincencijeve konference, ne zaprite svojih vrat in ne svojih src!

zlate poroke in skupno s svojimi prosila za ljubo zdravje. Prvim in drugim zlatoporočencem vsi vlašani iz srca čestitamo in jim voščimo še lepih dni do biserne poroke in preko.

Prejšnji teden sta se v naši cerkvi poročila g. Alojz Semolič, vnet cerkveni in prosvetni pevec, in gđ. Zora Gruđen, naša učiteljica v otroškem vrten; naj jima bo srečna in dolga skupna življenjska pot.

Pa tudi mrtvaški zvon se je pri nas dvakrat oglasil v tem tednu: najprej za pok. Karolino Klarič iz Vižovelj, ki je pred letom praznovala biserno poroko. Njenemu možu, otrokom, še posebno onim v daljni Argentini, ki se niso mogli udeležiti pogreba svoje matere, naše iskreno sožalje.

In še je zvon oznanjal smrt in prosil molitev za pok. Ivana Humar iz Sestljana, ki si je v Franciji dolgo let služil vsakdanji kruh, a se od tam vrnil domov neozdravljivo bolan k svojim sestram in po mučni bolezni zapustil ta svet. Obema naj bo dobri Bog mil sodnik in bogati plačnik.

dvignjen v cerkvene line.

»Saj ne bo še nič danes z zvonjenjem,« je šepetnil Cvetrežnik.

»Bo, bo,« je odvrnil Zlatoper. In Močilar ga je sunil pod rame:

»Si jih le dočakal, Tone!«

»Sem,« je zardel Zlatoperju obraz.

Tisti hip je tam gori sinila bela zastava, topiči so pošli. Iz lin doli je jeknilo prvi-krat jeklo ob bron, ne še polnoglasi ali ubrano.

In potem so jeknili zvonovi. In ko je razširil vladika roke in pel:

»Te Deum laudamus!« tedaj so zazveneli zvonovi v čudovito pesem, kakor bi jokalo troje orjaških src od sreče in miline.

Par ur pozneje so sedeli s škofom za obedno mizo v župnišču Petač, ki je naravnost govoril in brez ovinkov, in ki zdaj sploh ni govoril, in ob njem je sedel Močilar, še vedno ključar in slab moč bese-da, in tretji je sedel Cvetrežnik, drugi ključar, in četrti je sedel Anton Zlatoper. Tedaj so se dvignili domači gospod župnik, in so rekli, da čast komur čast, pa da gre predvsem pohvala Antonu Zlatoperju, ki da je dal zadnji stotak.

DRUŽBA MARIJE MILOSTLJIVE
priredi v svoji dvorani, via Risorta 3, v nedeljo 25. novembra ob 17.30 igro v treh dejanjih
L J U B E Z E N Z M A G U J E
Prijatelji naših prireditev, vabljeni!

R A J B E L J

Kot smo že poročali, smo delavci v Rajblju dne 10. novembra ponovno stopili v stavko za nedogleden čas. To smo storili iz protesta, ker novi gospodarji rajbeljskega rudnika niso hoteli ugoditi delavskim zahtevam po izplačevanju nagrade za proizvodnjo in pa po prenehanju prisilnega odpustanja delavcev. Odločeni smo bili iti do skrajnosti, naj se zgodi, kar hoče. Po enotedenski stavki je vodstvo rudnika uvidelo, da ne kaže več nadaljevati spora z delavci. Ugodili so glavnim našim zahtevam in tako se je stavka prenehala opolnoči 17. nov. Nova delavna pogodba zagotavlja še nadaljnje izplačevanje nagrade za proizvodnjo in pa, da družba delavcev ne bo več odpustala z dela; onemu pa, ki bi se prostovoljno odpovedal delu, bo izplačala 400 tisoč lir odhodnine. Stavka je potekla precej mirno, le dva večera je bilo slišati dve eksploziji.

Sedaj, ko je stavka mimo, se je zopet naselil mir v našo vas. Upamo, da bo tako zmeraj. Zato smo hvaležni družbi za njeno razumevanje, pa tudi tukajšnji duhovščini in oblastem, ki so posredovale, da je prišlo do mirne in tako hitre poravnave.

Rudar

ČASI SE SPREMINJAJO

Abesinski cesar Hailé Selassié, kateremu je pred dvema desetletjema Mussolini napovedal vojno, ga premagal in mu opustošil vso deželo, je dne 9. novembra prejel od italijanske republike visoko odlikovanje viteza Velikega Kriza.

KUHARSKA KNJIGA

Martin Lajovec je kupil ženi kuharsko knjigo.

Čaka en teden, čaka dva, čaka tri: na mizi so seveda enake jedi, kot že toliko časa prej; zato reče ženi:

»Kupil sem ti lepo kuharsko knjigo, pa jedi se niso prav nič zboljšale.«

Odvrne žena: »Vse prav in lepo, le knjiga ima velik pogrešek. Piše tam: Vzemite sto gramov masla, toliko gramov mesa, toliko gramov tega in onega, pa knjiga ne pove, kje vzeti te stvari. Kupi mi knjigo, ki mi bo povedala, kje naj vzamem vse to, pa se bo vse zboljšalo.«

KOLHOZI NA ČESKEM

Dva zajca se razgovarjata o kolektivnih kmetijah na Českem.

»Nobene svobode ni v teh komunističnih kolhozih.«

»Pa kaj zato? Saj nisi ti nobeden kmet. Vidiš, jaz sem zelo zadovoljen, odkar je polje komunistično. Nikoli nisem imel toliko jesti kot sedaj, ko sta krompir in pesa na njivi še v januarju.«

S.K.P.D. IZ GORICE

vabi na

DRUGI KULTURNI VEČER

ki bo v četrtek dne 29. novembra ob 8.30 na Placuti. Na tem večeru se bomo poklonili spomenu našega pesnika Simona Gregorčiča. Na sporedu so predavanje, deklamacije in pesmi.

SVETO PISMO — VIR BOGASTVA

Sveto pismo ni samo zakladnica božjega razodetja in najverodostojnejša zgodovinar-ka starih narodov, temveč tudi vir zanimivih znanstvenih podatkov tudi za današnje dni. Ameriški pisatelj Werner Keller pripoveduje o nekem izraelskem industrijalcu, katerega je zelo presenečil opis razdejania Sodome in Gomore, kjer je rečeno, da se je dvigal dim iz ruševin kot bi prihajal iz podzemeljskih peči. Poslovni mož si je ta opis po svoje razlagal in je prišel do zaključka, da je bil dim bržkone posledica izhlapevanja podzemeljskih plinov. Leta 1953 je začel vrtati okrog nekdanje Sodome in Gomore in je res odkril prvi izraelski petrolej. Prav tako, nanašajoč se na besede sv. pisma: »Abraham je v Bersali vsadil tameriskino drevo«, je izraelska vlada sklenila nasaditi 1 milijon teh dreves v svoji državi.

SREČNI UCENCI

Učenci francoskih osnovnih šol ne bodo imeli več domačih nalog. Od 1. januarja dalje se bo moralo vse učenje in vse naloge omejiti le na ure pouka v šoli. Tako je odločila vrhovna komisija na predlog zdravnikov, ki so mnenja, da prevelik duševni napor kvarno vpliva na otroke. — Tudi naši šolski otroci bi bili brez dvoma zadovoljni s takim zakonom, a ne samo mali, morda še bolj srednješolci.

SLOVENSKI ODER V TRSTU

priredi v ponedeljek 26. novembra v Avditoriju ob 20.30 veseloigro Janeza Prepeluha

VEČER BELIH VRTNIC

Vstopnice so v predprodaji in trgovini Lupše.

Po enem letu je Avditorij zopet odprl tudi za slovenske prireditve, zato računamo, da se bodo slov. ljudje odzvali v velikem številu.

SLOVENSKA PROSVETNA MATICA V TRSTU prireja svoj običajni mladinski literarni natečaj. Trije najboljši prispevki (črtica, razprava, novela, pesem) bodo nagrajeni in objavljeni v božični številki. Prva nagrada 3000 lir, druga 2000 in tretja 1000 lir. Ostale nagrade v obliki knjižnega daru.

LISTNICA UREDNISTVA

Dne 26. novembra bo slovenski narod praznoval 50-letnico, odkar so pokopali goriškega slavnika Simona Gregorčiča. V prihodnji številki se bo tudi naš list spomnil tega jubileja. Na to opozarjamo naše bralce že danes.

DAROV I ZA MARIJANIŠČE: N. N. 1000 lir.

ZA SLOVENSKO SIROTIŠČE: Ivana Rudolf 1000; N. N. Gorica 1000; družina Černigoj namesto cvetja na grob ž gospe Ivanke Čubej 1000; učiteljstvo slovenskih osnovnih šol v Gorici v spomin na ž gospo Karmelo Brajda-Devetak 1000 lir.

SOVODNJE: 520 kg krompirja, 40 kg kromže v zrnju; 3 kg moke, 2 kg fižola. **JAZBINE-GRADISCUTTA:** 280 kg kromže v storžih, 220 kg krompirja, 70 kg jabolč. 10 kg grozdja. **JAMLJE-DOL:** 290 kg krompirja, 120 kg kromže v storžih, 120 kg kromže v zrnju, 450 kg fižola, 5 kg ječmena, 4 kg koruzne moke, 2 kg riža, 2 kg čebule, 2 sode Solvay, 2 kosa mila.

Naj vsemogočni Bog vsem plemenitim dobrotnikom tisočero povrne!

Odgovorni urednik: **msgr. dr. Fr. Močnik**
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Dr. IVAN PREGELJ:

8

NOVI ZVONOV

Skrivnostno mehko je zvenel vladiki glas, ko je molil:

»Deus, qui per beatum Moysen, legiferum tuum tuas argenteas fieri praecepisti, quibus dum sacerdotes tempore sacrificii clangerent, sonitu dulcedinis populus monitus ad te adorandum fieret praeparatus, et ad celebranda sacrificia conveniret; quarum clangore hortatus ad bellum molimina prostermeret adversantium; praesta quesumus, ut hoc vasculum sanctae Tuae Ecclesiae preparatum, sanctificetur a Spiritu sancto ut per illius tactum fideles invitentur ad praemium. Et cum melodia illius auribus insonuerit populus crescat in eis devotio fidei; procul pellantur omnes invidiae inimici, fragor grandinum, procella turbinum, impetus tempestatum, temperantur infesta tonitrua ventorum flabra fiant salubriter ac moderate suspensiones...« *)

Čudovita ginjenost se je polastila ljudi. Mnogi so plakali. Mnogi, ki so zanje zbirali, jih niso ućakali. Razmaknile so se množice in zastrmele v nebeško diven prizor. Zakričali so škripeci, zarožljale verige, zbrnele vrvi in se napele. Votlo je jeknilo in trepetalo in zvon za zvonom se je dvignil in plaval vse više, vse više, in izginil od krepkih in vajenih zvonarjevih rok

*) Bog, ki si ukazal po Mojzesu, postaviti noscu, Tvojemu služabniku, napraviti srebrne trombe, da s sladkostjo njih glasu pripravljajo, Tvojo sveto službo opravljajoči svećeniki, ljudstvo za Tvoje počašćenje in ga zbirajo k praznovanju božje službe in ga opominjajo k boju, da zlomi naskok sovragov, prosimo Te, da bo ta Tvoji sveti Cerkev vlití zvon blagoslovljen po Svetem Duhu in da bo s svojim glasom vabil vernike k molitvi. Kadar koli bi se razlegla pesem zvonov v njih ušesih, naj raste v ljudstvu ponižnost vere. Beže naj daleč vse sovraženosti, sovragi, šiba toče, vihar vrtincev, naval neviht, ublaži naj se grom, vetrov sunki naj se poležejo in umirijo.

»Saj ga je lahko, če se mu je za poroko mudilo!« je pripomnil Močilar, ne pomišlivi na dvoumnost izgovorjenega.

»Kako to?« so prišli gospod Lužnik vprčo škofa v veliko zadregu.

»Tako,« je razlagal Močilar, »ker je obljubil, da se ne bo ženil, dokler ne zapoje novi zvon.«

»Ali se zdaj bo?« je vprašal župnik.

»Če me bo marala,« je dejal skromno Tone in zatajil Tino, ki mu je po maši rekla, da naj pride snubit.

Tedaj so se gospod Lužnik zasmejali in tudi vsi drugi so se smejali. Edini vladika se je samo dostojanstveno nasmešnil in pripomnil:

»Zlatoper, kako čudno ime, toda lepo!«

In kaj je bilo potem? Ali je vredno, da povem, da sta se Tina in Tone vzela in se je celo mati Petačka končno sprijaznila z mislijo na Zlatoperja, ki je je kupil debele bukve od samih strahov. Tudi Kacafuro je pozabila in še huda je bila nanj, češ da ni prišel po slovo.

Petač — Urban Kozorog — pa je povedal naravnost in brez ovinkov, kakor je mislil:

»Potep je hotel, da bi mu tudi jaz za dva tisoč menico podpisal, kakor bi bil jaz na glavo padel. Saj nisem naša mati, ki vsaki čenči veruje!«

Idrijski zvonovi pa pojo, pojo čudovito. Idričani niso zastoj ponosni nanje. Pa so jim Mostarji še vedno zavidni in jih dražijo:

»Zvonove imate, ker vam jih je pol plačal Zlatoper. Kdo vam bo zdaj orgle kupil?«

Idričani so mnenja, da imajo zaenkrat njihova dekleta dober glas in da lahko pojo brez orgel, moški sami pa, da v cerkvi sploh raje molijo nego bi peli.

Zlatoper pa še vedno vozi v Gorico. Sicer manj, odkar teče mimo železnica, zato pa vozi s seboj debelejšega fantiča, katerega mati vedno težko pogreši, in ki očetu bič drži in kratek čas dela.

(KONEC)

O G L A S I

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.